

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2009 - 2014

Документ за разглеждане в заседание

A7-0338/2011

11.10.2011

ДОКЛАД

относно настоящото положение на стратегията на ЕС за Централна Азия
(2011/2008(INI))

Комисия по външни работи

Докладчик: Nicole Kiil-Nielsen

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....	19
СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО РАЗВИТИЕ	24
СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО МЕЖДУНАРОДНА ТЪРГОВИЯ	29
РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ	34

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно настоящото положение на стратегията на ЕС за Централна Азия (2011/2008(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид Договора за Европейския съюз, и по-специално член 21 от него,
- като взе предвид Споразуменията за партньорство и сътрудничество (СПС), сключени между ЕС и Узбекистан, Република Киргизстан, Казахстан и Таджикистан, Временното споразумение за търговия и свързаните с търговията въпроси между Европейските общности и Туркменистан и Споразумението за партньорство и сътрудничество между ЕС и Туркменистан, подписано на 25 май 1998 г., което все още не е ратифицирано,
- като има предвид стратегията на ЕС за ново партньорство с Централна Азия, прието от Европейския съвет на 21-22 юни 2007¹ г., и съвместните доклади за напредъка на Комисията и Съвета от 24 юни 2008 г.² и 28 юни 2010 г.³,
- като взе предвид предишните си резолюции относно Централна Азия и по-специално резолюциите от 20 февруари 2008 г. относно стратегията на ЕС за Централна Азия⁴, от 6 май 2010 г.⁵ и 8 юли 2010 г.⁶ относно положението в Киргизстан, от 11 ноември 2010 г. относно укрепването на ОССЕ – ролята на ЕС⁷, от 25 ноември 2010 г., озаглавена „Към нова енергийна стратегия за Европа 2011—2020 г.“⁸, от 16 декември 2010 г. относно годишния доклад за 2009 г. относно правата на човека по света и политиката на Европейския съюз в тази област⁹ и от 7 юли 2011 г. относно външните политики на ЕС в полза на демократизацията¹⁰,
- като взе предвид Европейската инициатива за демокрация и права на човека, стартирана през 2003 г. с цел насърчаване на правата на човека и оказване на подкрепа за реформата на наказателното правораздаване, демокрацията, доброто управление, свободата на средствата за масово осведомяване, правовата държава, структурите в областта на сигурността (полиция/ въоръжени сили) и предотвратяване на конфликтите, както и създадения след това Европейски инструмент за демокрация и права на човека (Регламент (ЕО) №1889/2006)¹¹,
- като взе предвид провежданите всеки на две години от 2007 г. насам срещи на

¹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/librairie/PDF/EU_CtrlAsia_EN-RU.pdf

² http://eeas.europa.eu/central_asia/docs/progress_report_0609_en.pdf

³ <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/10/st11/st11402.en10.pdf>

⁴ ОВ С 184Е/2009, стр. 49.

⁵ ОВ С 81Е/2011, стр. 80.

⁶ Приети текстове, P7_TA(2010)0283.

⁷ Приети текстове, P7_TA(2010)0399.

⁸ Приети текстове, P7_TA(2010)0441.

⁹ Приети текстове, P7_TA(2010)0489.

¹⁰ Приети текстове, P7_TA(2011)0334.

¹¹ ОВ L 386, 29.12.2006 г., стр. 1.

равнище министри ЕС-Централна Азия и конференциите на министрите от ЕС-Централна Азия по въпросите на сигурността, проведени през 2008 и 2009 г.,

- като взе предвид член 48 от своя правилник,
 - като взе предвид доклада на комисията по външни работи и становищата на комисията по развитие и комисията по международна търговия (А7-0338/2011),
- А. като има предвид, че устойчивото развитие на всяка държава предполага да бъдат гарантирани защитата на правата на човека, установяването и прилагането на демократични ценности и институции, принципите на правовата държава, правата на човека и основните свободи, както и добро управление и силно гражданско общество,
- Б. като има предвид, че е открит сериозен недостиг по отношение на демокрацията, правата на човека и правовата държава и основните свободи в държавите от Централна Азия,
- В. като има предвид, че засилено сътрудничество между ЕС и петте държави от Централна Азия е от взаимен стратегически интерес с цел диверсифициране и задълбочаване на политическите, социалните и икономическите отношения и пълно използване на потенциала, който предлагат споразуменията за партньорство,
- Г. като има предвид, че Централна Азия има важно значение за Европейския съюз по отношение на търговския потенциал и енергийната сигурност, и като има предвид, че регионът беше засегнат от неотдавнашната световна финансова и икономическа криза,
- Д. като има предвид, че някои държави-членки имат силни двустранни отношения с държавите от Централна Азия и са водещи източници на инвестиции и търговия, и като има предвид, че ЕС се нуждае от съгласуван и последователен подход към региона, за да се избегнат недоразумения, дублиране на задачи и най-важното – изпращане на смесени сигнали,
- Е. като има предвид, че държавите от Централна Азия предприеха първите стъпки в един дълъг процес на демократизация, в който постоянните и сериозни усилия в областта на управлението и регионалното сътрудничество са необходимо условие за преодоляване на продължаващите недостатъци, които ги възпрепятстваха досега да осъществят изцяло своя политически, обществен и икономически потенциал за развитие,
- Ж. като има предвид, че МСП са вълнение на предприемачеството и свободния пазарен дух и представляват влиятелен фактор в установяването на демокрации,
- З. като има предвид, че липсата на взаимно доверие изостря напрежението, свързано с поделянето на природните ресурси, подкопава регионалното сътрудничество и увеличава риска от конфронтация; като има предвид, обаче, че проблемите с наличието на вода произтичат повече от лошо управление и разхищение на водни ресурси, отколкото от количествен недостиг,

- И. като има предвид, че ЕС и държавите от Централна Азия споделят общ интерес във връзка с диверсификацията на маршрутите за износ и във връзка със сътрудничеството в областта на енергетиката и екологичната устойчивост,
- Й. като има предвид, че загрижеността за сигурността и стабилността в региона следва да включва не само държавната сигурност, но също така сигурността на населението, наред с другото, чрез зачитане на правата на човека, препитание, опазване на околната среда и осигуряване на достъп до основни обществени услуги,

Ангажимент на ЕС

1. подчертава силния политически и икономически интерес на ЕС за засилване на неговите двустранни и многостранни отношения с държавите от Централна Азия във всички области на сътрудничеството като стабилност, сигурност и устойчиво развитие на региона, търговски и икономически отношения, енергетика и транспортни връзки, засилване на диалога относно универсални ценности като демокрацията, зачитането на правата на човека и правовата държава, както и общи предизвикателства и заплахи, включително управление на границите и борба с трафика на наркотици и хора;
2. посочва, че в стратегията на ЕС за Централна Азия се определят седем приоритета, но се осигурява ниско равнище на ресурси; съответно отбелязва, че средствата за оказване на помощ от ЕС са твърде ограничени, за да позволят на ЕС да оказва влияние върху всички области на политиките; настоятелно призовава ЕС да разработи колективна визия и да определи и формулира по-добре своите приоритети; посочва, че сътрудничеството за развитие с държавите от Централна Азия може да донесе резултати само ако тези държави спазват международните стандарти за демокрация, управление, правова държава и права на човека; посочва също така, че сътрудничеството за развитие на ЕС не трябва да бъде подчинено на икономически интереси и интереси в областта на енергетиката или сигурността;
3. счита, че ЕС трябва да поддържа високо равнище на ангажираност в Централна Азия, като адаптира своите стратегии към напредъка на държавите в региона; подчертава факта, че равнището и естеството на ангажираността на ЕС трябва да бъдат диференцирани и да зависят от определени условия, в зависимост от измеримия напредък в областта на демократизацията, правата на човека, доброто управление, устойчивото социално-икономическо развитие, правовата държава и борбата с корупцията, като се предлага помощ в областите, в които тя е необходима за насърчаване на напредъка, по аналогия с принципите на политиката на съседство на ЕС (наред с другото, „повече за повече“);
4. подчертава необходимостта да се изясни и насърчи концепцията на ЕС за сигурност и стабилност, в случай че се различава от тази на съответните държави; подчертава, че ЕС е поел ангажимент да бъде критичен към правителствата, които нарушават основните права на своите граждани в името на националната сигурност;
5. счита, че бъдещата стратегия на ЕС за Централна Азия следва да извлече поуки от реформата на европейската политика на съседство по отношение на диференцирането, преките контакти между хората и по-голямото внимание към

демократията и правата на човека и също така да вземе предвид по-широкия геополитически контекст;

6. отчита значението на упоритата работа на специалния представител на ЕС на място за осигуряване на политически диалог на високо равнище с държавите от Централна Азия; припомня, че неговият мандат също така предвижда ангажираност с местното гражданско общество и че това е необходимо за увеличаване на видимостта на ЕС; призовава политическият диалог да се основава на оценка на изпълнението от страна на държавите от Централна Азия на поетите от тях ангажименти в качеството им на членове на ОССЕ;
7. счита, че при преразглеждането на Стратегията за Централна Азия трябва да се вземе предвид необходимостта за подсигуряване на нейните цели с достатъчни финансови ресурси и да се установят адекватни модели на разпределяне, които да отразяват реалностите на всяка държава в региона; счита, че предвид финансовите ограничения вниманието следва да се концентрира върху тези средносрочни и дългосрочни програми, които могат да окажат най-голямо въздействие върху развитието в региона, по-специално младежта и образованието, техническата помощ за икономическо развитие и насърчаването на малки и средни предприятия, както и сигурността на водоснабдяването и борбата с трафика на наркотици;
8. изисква Комисията да обедини видимо или поне да съгласува своите нормативни, технически и основаващи се на интересите програми за Централна Азия; също така припомня задълженията за последователност на политиките за развитие, залегнали в член 208 от Договора за функционирането на Европейския съюз;
9. посочва, че изпълнението на стратегията може да бъде подобро, от една страна, чрез по-интензивна координация в рамките на ЕС и от друга, чрез по-интензивно ангажиране с други международни донори и регионални заинтересовани страни;
10. предлага регионалният подход да бъде рационализиран чрез отношения с Китай и Русия като основни икономически фактори в региона; счита, че подходът във връзка с въпроса за енергията от изкопаеми горива следва да бъде обвързан с планирането на ЕС в региона на Кавказ и Черно море, както и с Турция;
11. призовава Комисията да спазва стриктно разделението между програми и дейности, допустими за финансиране в рамките на Инструмента за сътрудничество за развитие (ИСП), и програми и дейности, които следва да бъдат финансирани в рамките на други финансови инструменти като Инструмента за стабилност (IfS) или Европейската инициатива за демокрация и права на човека (EIDHR), по-специално по отношение на управлението на границите, борбата с организираната престъпност, подобряването на прилагането на принципите на правовата държава и защитата на правата на човека;
12. подчертава постоянната необходимост от редовен диалог по въпросите на правата на човека и с петте страни, изразява съжаление, че цялостният напредък по места е недостатъчен и че в някои случаи може да се наблюдава регресия; счита, че съществуването на диалог по правата на човека не следва да се използва като извинение за изключване на въпросите, свързани с правата на човека, когато те

възникнат в други области на сътрудничество, или за отказ от по-нататъшни действия; призовава за систематично участие на НПО и представители на гражданското общество в подготовката на тези диалози и за публично огласяване на резултатите от тях, така че да може да се оценява тяхната ефективност и ангажираността на страните;

13. отново заявява колко е важно да не бъдат пропускани страните със средни приходи, като тези от Централна Азия, в контекста на цялостната политика на ЕС за развитие и на усилията за постигане на Целите на хилядолетието за развитие (ЦХР), тъй като усилията в областта на развитието – особено в контекста на намаляването на подпомагането за развитие поради глобалната финансова и икономическа криза – често се съсредоточават върху най-слабо развитите страни и по този начин се пренебрегва регионът на Централна Азия;
14. счита, че ограничените ресурси и многобройните нужди на региона изискват от ЕС да определи строго целите и приоритетите на помощта си, като също така взема предвид последиците от дълбоко вкоренената корупция и недостатъчния административен експертен опит относно ефективността на помощта му; призовава за устойчиви равнища на одобрена помощ за развитие с по-голяма гъвкавост при разпределянето и подкрепя засилване на помощта, която следва да бъде предоставена на Киргизстан и Таджикистан, които имат най-големи нужди в това отношение;
15. въпреки това изразява съмнения относно използването на бюджетната подкрепа в Киргизстан и Таджикистан, особено като се има предвид, че там корупцията е широко разпространена; призовава Комисията да представи доклад относно използването на бюджетна подкрепа в тези страни;
16. подкрепя категорично установяването на пълноправни делегации на ЕС във всички страни от Централна Азия като средство за увеличаване на присъствието и видимостта на ЕС в региона и за дългосрочно сътрудничество и ангажираност с всички сектори на обществото, както и за поощряване на напредъка към по-добро разбирателство и за установяването на правова държава и зачитане на правата на човека; изразява убеждението си, че присъствието на такива делегации ще допринесе в значителна степен за постигане на целите на стратегията и на интересите на ЕС в региона; настоява в тези мисии да се назначи подходящ персонал, в който да бъдат включени специалисти в областта на политическите въпроси, икономиката и търговията, с цел да се постигнат максимални резултати и да се предостави ефективна помощ;
17. препоръчва в бъдеще инструментите TAIEХ, туининг и SIGMA да бъдат открити за държавите от Централна Азия с цел да се подкрепи повишаването на стандартите и необходимите реформи;
18. отбелязва със загриженост затрудненията, с които се среща ЕС в установяването на контакт с независимото гражданско общество в областта на правата на човека и доброто управление, и изразява съжаление относно продължаващия тормоз на НПО в региона; призовава за по-голяма прозрачност в разпределянето на средства от ЕС за сътрудничеството за развитие и неговите получатели, както и за подкрепа от

страна на делегациите на ЕС и държавите-членки на действително независимите неправителствени партньори, така че да им се помогне да играят ефективна роля в развитието и укрепването на гражданското общество; счита, че постоянното насърчаване от страна на ЕС на програми, насочени към държавите от Централна Азия, е важен трансграничен инструмент за насърчаване на разбирането и сътрудничеството между държавите от региона;

19. подчертава значението на свободно действащите опозиционни партии в региона и настоятелно призовава правителствата на всички държави от Централна Азия да гарантират политическа свобода;
20. одобрява провеждането на редовни регионални срещи на високо равнище между ЕС и Централна Азия и призовава да се помисли за евентуално бъдещо учредяване на евро-централноазиатски парламентарен форум като средство за оценка и принос към съдържанието на преговорите на високо равнище; подчертава значението на редовното двустранно парламентарно сътрудничество в рамките на съществуващите комисии за парламентарно сътрудничество и междупарламентарни срещи с държавите от Централна Азия; разглежда споразуменията за партньорство и сътрудничество като институционална основа за засилен парламентарен обмен чрез осигуряване на взаимно разбиране и зачитане; във връзка с това подкрепя СПС и с петте държави от Централна Азия; подчертава значението на по-активна ангажираност на Европейския парламент в наблюдението на преговорите за споразумения за партньорство с държавите от Централна Азия и изпълнението на съществуващите такива;
21. призовава Европейския съюз да продължи да подкрепя реформата на публичния сектор в държавите от Централна Азия чрез адекватна техническа и финансова помощ, за да се постигнат стабилни, реформирани и модернизирани административни структури във всички засегнати държави;

Демократизация, права на човека и правова държава

22. отбелязва, че макар да се наблюдават някои положителни конституционни и правни промени в региона (опити за премахване на смъртното наказание, създаване на омбудсман, някои реформи на съдебното производство и т.н.), като цяло положението в областта на правата на човека и правовата държава продължава да буди безпокойство;
23. *подкрепя заключенията от Перспективите за конкурентоспособността на ОИСР – Централна Азия от януари 2011 г. и е особено загрижен за положението с правата на човека и трудовите права и липсата на подкрепа за гражданското общество в държавите от Централна Азия, както и за образователната система, МСП, реформите на собствеността върху земята и инвестиционните политики в региона, които трябва да бъдат по-равномерно разпределени в цялата икономика, тъй като сега са съсредоточени в енергийния сектор и добива на полезни изкопаеми;*
24. призовава за засилване на диалога по правата на човека, за да бъде по-ефективен и ориентиран към постигането на резултати; призовава в това отношение за широко

участие на Европейския парламент в наблюдението на тези диалози; настоятелно призовава Съвета и Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) да направят оценка на въздействието на предходните диалози, да вземат предвид критериите в сътрудничество с Европейския парламент относно напредъка, постигнат от държавите в региона в областта на правата на човека и правовата държава, и да направят оценка на ефективността на предприетите от ЕС проекти за предоставяне на помощ за постигане на тази цел;

25. осъжда каквото и да било използване на изтезания и строгите ограничения по отношение на медиите и свободата на изразяване, събрания и сдружаване; настоятелно призовава ЕС и неговият върховен представител/заместник-председател да повдигнат публично въпросите за случаи на политически затворници, задържани защитници на правата на човека и журналисти и да призват за тяхното незабавно освобождаване;
26. оценява високо работата на политическите фондации, които предоставят практическо сътрудничество в процеса на демократизация чрез своето дългосрочно присъствие на място;
27. разглежда Инициативата за правова държава като ключов елемент на сътрудничеството с държавите от Централна Азия и изразява одобрението си за образцовото взаимодействие между ЕС и неговите държави-членки при изпълнението на проектите за помощ; отбелязва, че се наблюдаваше незначително взаимодействие между проектите и местното гражданско общество и че по-голямото взаимодействие с гражданското общество и подобреният достъп до информация относно инициативата за участниците в местното гражданско общество ще засили видимостта, прозрачността и отчетността на неговите дейности в съответствие с по-широките цели на ЕС за подобряване на Стратегията за Централна Азия, очертана в съвместния доклад относно напредъка; подчертава необходимостта, проектът за платформа за правова държава да включва ясни цели и прозрачна оценка на неговото изпълнение и резултати, като се избегне подсилването на репресивните елементи на силите за сигурност; подчертава, че един от ключовите критерии в разпределянето на помощта и бюджетната подкрепа трябва да бъде правилното прилагане на Инициативата;

Образование, деца и контакти между хората

28. подчертава, че образованието е основата за демократично развитие на обществото; във връзка с това призовава за продължаване на усилията за модернизация на сектора на общественото образование, включително бизнес образованието, което трябва да е безплатно и достъпно за всички, както и за интензифициране на образователната инициатива и по-специално на международния академичен обмен на студенти и преподаватели в по-общата рамка на подкрепа за изграждането на гражданско общество, основано на стабилни права на човека и трудови права, във всички държави от региона; подчертава, че също така е важно да се насърчат и процеси, които ще гарантират участието на жените и достъпа им до пазара на труда;
29. отбелязва, че работата на ЕС в областта на образованието и правата на човека

следва да бъде допълнена с действия и програми, насочени към младежта като най-уязвимата група в тези общества; в този контекст призовава за по-голяма подкрепа от страна на ЕС за младежките инициативи в региона и по-специално за онези, които могат да намалят нарастващата радикализация и да насърчат толерантност сред младежта в тези държави;

30. призовава ЕС да продължава да подкрепя контактите между хората и програмите за обмен в областта на науката, стопанската дейност и образованието; отбелязва във връзка с това недостатъците в организацията и изпълнението на инициативата за образование ЕС–Централна Азия и настоятелно призовава Европейската комисия да ги разгледа в тясно сътрудничество със специалисти в областта на образованието и партньори от Централна Азия,
31. подчертава продължаващата си загриженост относно положението на децата, по-специално широкото разпространение на принудителния детски труд в различни форми и степени, както и необходимостта от изпълнение на място във всички държави в региона на поетите от тях международни ангажименти, по-специално в рамките на Конвенция на ООН за правата на детето, Конвенцията на МОТ за минималната възраст и Конвенцията на МОТ за най-лошите форми на детски труд;

Икономическа интеграция и устойчиво развитие

32. подчертава, че правовата държава и икономическият напредък са взаимосвързани; отново потвърждава своята подкрепа за диверсификацията на икономиката на държавите в Централна Азия, развитието на устойчив енергиен сектор и подобрени транспортни връзки за свързване на каспийските ресурси с европейския пазар като начин за постигане на икономическо развитие и стабилен ръст на БВП; призовава ЕС да насърчава създаването на климат на икономическа стабилност чрез сигурна и стабилна правна рамка и чрез борба с корупцията и непотизма, което е от ключово значение за привличане на чужди инвестиции, насърчаване на иновациите и стимулиране на истинско частно предприемачество, включително микрокредити за проекти на независими жени, в съответствие с международните социални, трудови и екологични стандарти;
33. подчертава необходимостта, правителствата на държавите от Централна Азия да насърчават и подкрепят разпространението на МСП като един от елементите, необходими за развитието на засегнатите държави, и подчертава, че ЕС следва да отдаде на това по-голям приоритет в помощта си за МСП в рамките на мандата на ЕИБ за Централна Азия и да облекчи изискванията за визи за представители на бизнеса и висшето образование от Централна Азия, като същевременно се насърчават международните стандарти за труд, опазване на околната среда и корпоративна социална отговорност; счита също така, че следва да се избягват дискриминационни практики спрямо европейските предприятия, включително в ключовия сектор на обществените поръчки, и призовава ЕС да улесни сътрудничеството между МСП от ЕС и МСП от Централна Азия;
34. подкрепя по-силната интеграция в световната икономика на държавите от Централна Азия, по-специално чрез международно сътрудничество със СТО и присъединяване към нея; счита, че структурните реформи, насочени към пазарна

икономика и присъединяване към СТО са от жизненоважно значение за икономическото развитие на държавите и региона и за интеграцията на региона в световната икономика;

35. подчертава факта, че международната икономическа интеграция и регионалното икономическо сътрудничество са допълващи се подходи и поради това следва да има реален стремеж към постигането им в Централна Азия;
36. съзнава, че регионалната интеграция между държавите от Централна Азия е слаба; призовава Комисията да изготви диференцирани търговски стратегии за всяка една от петте държави от Централна Азия в зависимост от специфичните ѝ нужди, както и да поощрява интеграцията в рамките на региона;

Енергетика, вода и околна среда

37. подчертава значението на диверсификацията на доставките на енергия и суровини, по-специално редкоземни елементи, за ЕС и на експортните пазари, технологии и ноу-хау за Централна Азия ; смята, че е от първостепенно значение проектите за сътрудничество в областта на енергетиката да включват дългосрочни споразумения за доставки, в които да бъдат интегрирани принципите екологична устойчивост и на Инициативата за прозрачност на добивната промишленост (ИПДП); призовава ЕС да насърчава ИПДП и други подобни инициативи във всички държави от региона, които имат значителни добивни ресурси;
38. подчертава значението на енергетиката в отношенията с държавите от Централна Азия, като се има предвид, че тя представлява основен източник на приходи за държавите, както и потенциален източник за енергийна сигурност за ЕС;
39. призовава ЕСВД и Комисията да продължават да подкрепят енергийни проекти и да насърчават комуникацията по отношение на важни цели като Транскаспийския маршрут; приветства участието на всички държави от Централна Азия в инициативата от Баку;
40. признава значението на енергийното сътрудничество с Казахстан и Туркменистан, като се има предвид ползата от него както за тези държави, така и за държавите-членки на Европейския съюз; във връзка с това приветства подписването на меморандуми за разбирателство с Казахстан и Туркменистан, с които се осигурява закупуването на газ, както и стъпките, предприети в разработването на Южния коридор, по-специално под формата на проекта „Nabucco“; посочва обаче, че Туркменистан все още не е член на Инициативата за прозрачност на добивната промишленост (ЕПДП); отново подчертава необходимостта от насърчаване на по-голяма прозрачност във връзка с приходите от природни богатства; съответно настоятелно призовава ЕС, посредством своя диалог в областта на енергийната политика, да подкрепи членството на Туркменистан в ЕПДП с оглед на интегрирането на съображенията за добро управление в енергийното планиране на ЕС;
41. като има предвид нарастващия недостиг на електроенергия в Централна Азия, подчертава възможностите за регионално взаимодействие, включително в

обещаващия сектор на възобновяемата енергия; призовава ЕС да предостави политическа подкрепа и техническа помощ за инициативи в тази област;

42. отбелязва със загриженост отрицателното въздействие на финансовата криза върху Централна Азия и увеличаващите се равнища на бедност; счита, че пътят към здравословен социален и политически живот е свързан с икономическия просперитет и че ЕС трябва да разгледа развитието на икономиките на Централна Азия като основна част от стратегията си за региона; призовава за засилена подкрепа на програмите за намаляване на бедността и отбелязва значението на инвестициите на ЕИБ;
43. подчертава небалансираното естество на някои от икономиките в Централна Азия, които разчитат прекомерно на природни ресурси, и счита, че диверсификацията е основна цел за региона в средносрочен и дългосрочен план; отбелязва в тази връзка значението на инвестиционната програма за Централна Азия и призовава програмата да бъде приложена във всичките пет държави;
44. счита, че осигуряването на съгласувано и всеобхватно реинвестиране на националните доходи от природни ресурси е от първостепенно значение за устойчивото развитие и за постигането на широко социално и икономическо развитие;
45. споделя мнението, че реформата на селскостопанския сектор е от първостепенно значение, по-специално по отношение на постигането на продоволствена сигурност, диверсификация на продукцията, осигуряване на устойчиво управление на семената и намаляване на зависимостта от отглеждането на памук, вместо на други култури; подчертава освен това необходимостта от въвеждане на водещите практики и техники на управление на водите, тяхното опазване и на напояване с оглед постигане на целите; призовава правителствата на Централна Азия да поемат лидерството при този подход;
46. подчертава факта, че липсата на енергия (например за отопление и електричество) утежнява положението на бедните хора в страните от Централна Азия; настоятелно призовава ЕС, съгласно поетите ангажименти относно изменението на климата, да увеличи подпомагането чрез развиването на устойчива енергийна политика, включително чрез енергийна ефективност и използването на възобновяеми енергийни източници;
47. подчертава, че въпросите, свързани с водата в региона, продължават да бъдат един от основните източници на напрежение и потенциални конфликти и подчертава значението на регионалния подход за опазване и подходящо управление на споделените водни ресурси; по-специално отбелязва, че проектите за водоелектрическа енергия и водни ресурси в държавите по горното течение на реките, Киргизстан и Таджикистан, доведоха до нарастване на регионалното напрежение с централноазиатските държави по долното течение на реките; в тази връзка призовава страните от региона, които все още не са го направили, да подпишат и ратифицират без по-нататъшно отлагане конвенциите от Еспоо и Архус и да насърчават участието на местни представители в процеса на вземане на решения;

48. обръща внимание на необходимостта от създаване на надеждна и ефективна постоянна рамка, в която страните, разположени в долното и в горното течение на реките, да могат да разискват и да вземат съвместни решения относно мерките, които трябва да се предприемат за разрешаване на водните проблеми в региона;
49. приветства засиления ангажимент на европейските банки за развитие в региона и по-специално разширяването на мандата на ЕИБ в Централна Азия с фокус върху въпросите, свързани с околната среда и водите; призовава настойчиво банките за развитие да спазват принципите, създадени от ЕБВР относно непредоставяне на подкрепа за държавните предприятия в държавите, в които правата на човека се нарушават системно;
50. призовава настоятелно ЕС, в контекста на недостига на вода на регионално равнище, да повиши подпомагането си в областта на управлението на водите в рамките на Инициативата на ЕС за околна среда и води и като начин за справяне с енергийния недостиг в държавите по горното течение на реките, да проучи допълнителни възможности за слънчева енергия и енергия от вятър, които могат да помогнат на селските общности от малък мащаб; изразява съжаление, че до момента проектът на ЕС относно управлението на водите в голяма степен е насочен към качеството на водите, което е важно, но не толкова уместно във връзка с положението в Централна Азия в сравнение с въпросите относно поделянето и разпределянето на водните ресурси;
51. счита, че експертният му опит в управлението на транснационални водни ресурси и съществуващото му участие в двустранно сътрудничество – с оглед на интегрираните национални планове за управление на водите – и в многостранно сътрудничество – в рамките на Проекта за управление на водите и на Международния фонд за Аралско море, предоставят на ЕС възможност да поеме посредническа и подпомагаща роля по въпросите на поделянето на водни ресурси между държавите от горното и от долното течение на реките (в това число Северен Афганистан) и да насърчава установяването на устойчив ред на сътрудничество по отношение на управлението на водите, който да се основава на международното право на договорно равнище – роля, която никой друг международен субект не желае, нито е в състояние да поеме, въпреки призивите на заинтересованите държави;

Сигурност / управление на границите

52. приветства настоящото прилагане на зоната, свободна от ядрено оръжие в Централна Азия от петте републики от Централна Азия; счита, че договорът със своя обвързващ ангажимент към ядреното разоръжаване от държави, които преди това са поддържали ядрени оръжия на територията си и имат съседи с ядрени оръжия, представлява значителен принос към усилията за свят, свободен от ядрени оръжия, и е ярък пример за сътрудничество за неразпространение;
53. признава, че отричането на основни права и възможности, произтичащи от липсата на демокрация и правов ред, може да доведе до положение на несигурност;
54. потвърждава подкрепата си за действията, насочени към поощряване на

регионалното сътрудничество, като основен начин да се разглеждат многобройните проблеми, свързани с трансграничната сигурност, управлението на ресурси, проблеми от етническо и екологично естество, такива, свързани с развитието, както и борбата срещу тероризма и яростния религиозен екстремизъм в засегнатите държави; подкрепя продължаването и задълбочаването на програмите BOMCA – за управление на границите в Централна Азия, и CADAP – за действия срещу наркотиците;

55. подчертава, че програмите BOMCA и CADAP не се финансират от Инструмента за стабилност, а от ИСР; посочва, че тъй като Инструментът за стабилност е изготвен така, че да бъде гъвкав и да може да отговаря на кризи в краткосрочен план, като същевременно работи по дългосрочните предизвикателства на трансрегионалната сигурност, ще има смисъл тези програми да бъдат поставени под шапката на Инструмента за стабилност;
56. подчертава, че регионалната сигурност е в интерес както на ЕС, така и на другите действащи лица в района, а именно Руската федерация, Китай и САЩ, като всички те са загрижени относно увеличаващата се нестабилност и радикализация в региона и пропускливите граници с Афганистан и свързания с това трафик на наркотици;
57. отбелязва присъединяването на Казахстан към митническия съюз с Русия и Беларус и изразява надежда, че развитието на това образувание няма да създаде пречки пред регионалното сътрудничество и няма да възпрепятства засилването на двустранните отношения с ЕС;
58. подчертава факта, че структурното включване на Афганистан в секторното сътрудничество, по-специално относно безопасността/управлението на границите, човешката сигурност и управлението на водите, е от решаващо значение, за да се гарантира стабилност и сигурност в региона; призовава за засилването на трансгранично сътрудничество с Афганистан и подчертава необходимостта от съгласуваност между подхода на ЕС за Афганистан и Стратегията за Централна Азия, по-специално във връзка с програмите и действията в областта на транспорта, енергетиката, търговията и развитието;
59. призовава ЕС да съсредоточи помощта си върху борбата с трафика на наркотици и хора, въпроси, които са сред основните източници на нестабилност в Централна Азия, които могат да бъде обект на усилията на ЕС; отбелязва със загриженост развитието на този въпрос в целия регион и призовава за трансгранични усилия, които да бъдат предложени и насърчени от ЕС; подкрепя организацията на форуми за Централна Азия за борба с наркопрестъпността;
60. изразява загриженост по двуспектния въпрос относно засилването на фундаменталистките възгледи и движения като последица от положението в Афганистан, но също така като реакция на проблемите с правата на човека и спазването на принципите на демокрацията от правителствата в региона; отбелязва, че борбата срещу тероризма е важен елемент от Стратегията на ЕС за Централна Азия;
61. призовава за включването на подкрепата за реформа в сектора за сигурност (PCC) в

държавите от Централна Азия в политическите програми на срещите с лидерите на държавите от Централна Азия и насърчава да се проучи кои области на реформата в сектора за сигурност биха могли да бъдат подпомогнати в региона заедно с текущата работа по въпросите на правовата държава и управлението на границите;

62. подчертава необходимостта, ОССЕ и мисиите на ООН да функционират свободно на териториите на съответните държави, тъй като тези организации са от съществено значение за предоставяне на необходимата помощ за реформата в сектора за сигурност;

* * *

63. подчертава, че следните параграфи, специфични за всяка отделна държава, излагат набор от важни и неотложни въпроси, но не целят предоставянето на изчерпателен анализ за всяка една от тях;

Казахстан

64. призовава върховния представител/заместник-председател да продължи да упражнява натиск спрямо казахските органи да изпълнят изцяло обещанията си за подобряване на провеждането на избори и свободата на медиите, което те обявиха преди да поемат председателството на ОССЕ, в съответствие с основните ангажименти, поети от държавите-членки на ОССЕ, и с националния план за правата на човека, приет през 2009 г. от казахското правителство;
65. призовава казахските органи да спазват поетите от тях международни задължения и ангажименти, включително тези, поети в рамките на човешкото измерение на ОССЕ;
66. приветства стремежа на Казахстан към по-тесни и засилени отношения с ЕС и неотдавнашното започване на преговори по ново споразумение за засилено партньорство и сътрудничество между ЕС и Казахстан и подчертава, че икономическото сътрудничество трябва да върви ръка за ръка с политическото сътрудничество и да се основава на политическата воля за осъществяване защита на общи ценности; в тази връзка очаква с нетърпение постигането на осезаем напредък в областта на свободата на медиите, свободата на изразяване на мнение, свободата на сдружаване и събрание, както и подобрения в провеждането на изборителния процес при предстоящите парламентарни избори през 2012 г.;
67. изразява съжаление относно скорошното прехвърляне на надзора на затворите от министерството на правосъдието към министерството на вътрешните работи и призовава правителството на Казахстан да активизира усилията си за предотвратяване и разрешаване на въпроса с изтезанията и други форми на нечовешко, жестоко или унижително отношение;
68. насърчава Казахстан да представи своя подновен ангажимент за Инициативата за прозрачност в добивната промишленост (ИПДП) чрез отстраняването на всички правни и регулаторни пречки за успешно изпълнение на инициативата;

Киргизстан

69. поздравява Киргизстан за усилията му за провеждане на демократични реформи и преминаване към истинска многопартийна система; изразява надежда, че ще бъде отбелязан допълнителен напредък при провеждането на предстоящите президентски избори, насрочени за по-късно тази година; подчертава, че са необходими продължителни усилия за развитието на напълно функционираща демокрация и независимо, че Киргизстан е една от първите държави, на които се оказва подкрепата на ЕС за демокрация, в тази връзка призовава ЕС да оказва помощ на киргизките органи в областта на изграждането на институции, консолидирането на демократични практики и борбата срещу корупцията и навлизането на организираната престъпност в киргизката администрация;
70. приветства решението на киргизкото правителство за създаване на специална комисия за прилагане и наблюдение на препоръките на Международната независима комисия (МНК) за разследване на събитията от юни 2010 г. в южен Киргизстан и призовава киргизките органи да предприемат необходимите мерки за успокояване на междуетническото напрежение, намаляване на национализма на етническа основа и стабилизиране на положението и да насърчават културния диалог и зачитането на правата на малцинствата и борбата срещу всички форми на дискриминация, наред с другото, посредством създаването на истинска реформа на съдебната система и на полицията като предпоставка за предотвратяване на нарушаването на правата на човека, като изтезания и други форми на полицейска злоупотреба; призовава ЕС да разработи и да прилага европейски програми за помощ съвместно с киргизките органи и НПО, насочени към предотвратяването на конфликти, помиряване и предотвратяване на безнаказаността;

Таджикистан

71. изразява загрижеността си относно неефикасността на помощта за развитие на ЕС в тази страна, причинена от високото равнище на корупция, влиянието на организираната престъпност върху управлението и приемащата застрашителни размери регионална фрагментираност, подклаждана от бедствените икономически и социални условия; следователно призовава за алтернативен подход, основаващ се на човешката сигурност чрез алтернативни канали за предоставяне на помощ;
72. изразява загриженост относно докладите за изтезания в ареста и продължаващата липса на достъп на наблюдатели от гражданското общество до местата за задържане; призовава на Международния комитет на Червения кръст и международните наблюдатели да бъде предоставен достъп до местата за лишаване от свобода, за да се повишат прозрачността и надзорът;
73. препоръчва на таджикското правителство да определи цел за постигане на напредък в посочените по-горе области, което ще позволи големи и стабилни подобрения в показателите на държавата за прозрачност, управление и други релевантни показатели, изготвени от международните организации; призовава за строги условия за предоставяне на помощ от ЕС чрез държавните структури;
74. призовава ЕС да насърчава и подпомага, посредством проучвания на

осъществимостта, технически експертни умения и по целесъобразност – подходящи заеми от ЕИБ, разработването на проекти за по-маломасштабни, водноелектрически централи, разположени по течението на реките, както и за алтернативни, възобновяеми енергийни източници;

Туркменистан

75. приветства законодателството, прието в политическата, икономическата, социалната и образователната област, но подчертава, че е необходимо то да бъде последвано от всеобхватни мерки за изпълнение; в тази връзка настоятелно призовава Съвета и върховния представител/заместник-председател да насърчат туркменските органи да прилагат цялостно новото законодателство и да се включват по-активно в различни международни и регионални организации;
76. изисква цялостно изпълнение на условията, поставени от Европейския парламент през февруари 2008 г., и по-специално за свободен и безпрепятствен достъп за Международния комитет на Червения кръст, освобождаване на всички политически затворници и на лишените от свобода заради техните убеждения, премахване на всички правителствени ограничения за пътуване и осигуряване на възможност за НПО да извършват дейност в страната; счита, че тези условия трябва да бъдат изпълнени, за да може Туркменистан да спазва международните стандарти, които е ратифицирал;
77. изразява особено безпокойство във връзка с това, че настоящите органи прилагат системно репресивни политики, насочени към всички форми на опозиция, независими НПО, защитници на правата на човека; по-специално изразява съжаление, че диалогът с гражданското общество в Туркменистан се оказва невъзможен;

Узбекистан

78. отбелязва заключенията на Съвета от октомври 2009 г., с които се поставя край на всички санкции срещу Узбекистан, и потвърждава желанието на ЕС за всестранно укрепване на отношенията с тази страна; припомня, че равнището на ангажираност зависи от постигането на напредък от страна на Узбекистан в областта на правата на човека, демократизацията и правовата държава и борбата срещу търговията с наркотици, и очаква ЕСВД и Съветът да разработят критична, условна и последователна политика по отношение на Узбекистан;
79. отново изразява своята загриженост относно продължаването на използването на принудителен детски труд, особено в областта на селското стопанство; отбелязва загрижеността на Международната организация на труда (МОТ), представители на работниците, работодатели и НПО във връзка с текущото използване на санкционирания от държавата принудителен детски труд в памучната промишленост на Узбекистан; настоятелно призовава узбекските органи да се ангажират с МОТ и да предоставят на МОТ безпрепятствен достъп за наблюдение на прибирането на реколтата от памук на място и да разработят, прилагат и наблюдават ефективни политики за трайно премахване на принудителния детски труд; призовава Европейския съюз да подкрепи усилията на правителството на

Узбекистан в областта;

80. изразява безпокойство относно неотдавнашното решение на узбекските органи да затворят бюро на „Хюман райтс уоч“ в Ташкент, припомня техните задължения към ОССЕ и ги призовава да осигурят безпрепятствен достъп и дейност от страна на местни и международни НПО и надзор в цялата страна;

*

* *

81. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета и на Комисията, на Европейската служба за външна дейност, на специалния представител на ЕС за Централна Азия и на правителствата и парламентите на Казахстан, Киргизстан, Таджикистан, Туркменистан и Узбекистан.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Стратегическото значение на Централна Азия за Европа е добре известно, но често подценявано. Разработването през 2007 г. на стратегия на ЕС за този регион отбеляза осъзнаването на този факт и волята за възприемане на глобален и структуриран подход.

За четирите години на прилагане беше постигнато много. ЕС приведе в действие важни инициативи и програми, за да оказва подкрепа на вписаните в нейния първоначален документ приоритети: добро управление, правова държава, права на човека и демократизация; образование и обучение; икономическо развитие, търговия и инвестиции; транспорт и енергетика; екологична устойчивост и управление на водите; борба срещу общите заплахи и предизвикателства; междукултурен диалог.

ЕС засили и подобри отношенията си с 5-те централноазиатски държави, като срещите между заемашите висши ръководни длъжности от ЕС и Централна Азия станаха чести и редовни. ЕС установи редовни двустранни диалози по въпросите на правата на човека и по националните политики за водите. Държавите-членки играят пряка роля в изпълнението на стратегията на ЕС, европейските банки (ЕИБ, ЕБВР) понастоящем обхващат региона, неотдавна беше създаден „Инвестиционен инструмент за Централна Азия“.

След 2007 г. обаче в света настъпиха важни промени. В контекста на световната икономическа и социална криза, беше проведена поредица от арабски революции. Международната коалиция започва изтеглянето си от Афганистан, без да е много сигурна какъв ще бъде изходът на войната, след десет години военен конфликт. С приемането на Договора от Лисабон, Европейският съюз си предостави инструменти за последователна външна политика и Служба за външна дейност, която да гарантира нейното прилагане. Най-накрая, Централна Азия се превърна в арена на важни събития, често трагични като междуетническото насилие в Ош през юни 2010 г., и в региона се появиха нови геостратегически формули. Всичко това ни стимулира да разгледаме отново нашата политика по отношение на Централна Азия, да отчетем постигнатото и да предложим нови подходи за адаптиране на нашите действия към един регион, изправен пред многобройни заплахи, които могат да имат последствия за Европа.

Въпреки неоспоримия напредък, пределите на европейската стратегия за Централна Азия днес са понастоящем очевидни. ЕС не успява да помири своите различни цели, ценности и интереси в ефикасни програми, приспособени към местните реалности.

Въздействието на нейните програми е трудно измеримо и присъствието на ЕС в Централна Азия е незабележимо. Той разполага само с три делегации и се налага да работи усърдно, за да открие такива в останалите две държави. На ЕС липсва следователно персонал на място и неговите проекти най-често се осъществяват от други международни организации.

Скромните финансови средства¹ които ЕС отделя за Централна Азия, свидетелстват за недостатъчния интерес, който той отдава на този регион, но също така и за ограничените способности за усвояване на средствата на страните получатели. Една трета от помощта се отпуска за насърчаване на регионалното сътрудничество, но изпълнението на тази съществена част от политиката се затруднява от напрежението между различните държави.

Поради това, съществува опасност тези суми да бъдат преразпределени на двустранни проекти, или на други региони по света.

Съвместният доклад (на Съвета и Комисията) за оценка за 2010 г. споменава, че са необходими подобрения, но не уточнява винаги конкретните действия, които следва да се предприемат.

От наша гледна точка, ЕС трябва да преоцени задълбочено своята стратегия и да засили своя ангажимент, като съсредоточи върху целите и действията, които имат най-добри шансове да спомогнат да посрещане на най-неотложните предизвикателства: права на човека и принципи на правовата държава; води и енергетика; регионална сигурност.

Докладчикът счита, че стълбовете на новия подход на ЕС по отношение на региона трябва да бъдат човешката сигурност и едно действително регионално сътрудничество.

ЕС трябва да пристъпи към същото основно преразглеждане на политиката си по отношение на Централна Азия като това, което предприе по отношение на своите непосредствени съседи. Ако не желае да загуби доверието, с което се ползва, ЕС не може да се стреми да насърчава разглеждането на етични въпроси в една част на света, а да не реагира на нарушаването на неговите ценности в други райони. Всички европейски действия или инициативи трябва да се ръководят от целта за насърчаване на правата на човека и на правовата държава.

В Централна Азия, правителствата продължават да осигуряват стабилността на режими, на упражняващи еднолична власт, с репресивни методи, без същевременно да разкриват перспективи за дългосрочна сигурност за съответните общества като цяло. При ЕС и неговите западни партньори дълго време се наблюдаваше тенденцията да считат, че тази сигурност е ценна сама по себе си, като те предпочетоха да не обръщат внимание нито на нейния нестабилен характер, нито на нейната човешка цена.

ЕС не може да продължи по този път. Сигурност, основаваща се на репресии, е обречена на неуспех в дългосрочен план. Както свидетелства бързината, с която се разпространи междуетническото насилие миналата година, всяка една от държавите в региона може да се възпламени във всеки един момент. ЕС трябва да е в състояние да отговори на политическия вакуум, който една промяна, би могла да създаде, на фона на етнически и регионални конфликти.

Налице е наложителност да се преустанови досегашния начин на функциониране, който привилегироваше запазването на стабилността на управляващите режими в

¹ Инструментът за развитие и сътрудничество (ИРС) предостави 321 милиона евро за изпълнението на стратегията между 2011 и 2013 г., т.е. по 20 милиона евро на страна годишно.

името на разнородни интереси като далечната евентуална възможност за диверсификация на европейските доставки на газ или разполагането на военни бази за подсигуряване на снабдяването на европейските сили в Афганистан. Финансовата подкрепа на ЕС за узбекския парламент, който не прилича по нищо на демократично избрана институция, или отпускането на европейска помощ, предназначена за неправителствени организации, на благотворителната фондация, контролирана от правителството на същата страна, са несъмнено просто два примера сред много други, но те са симптоматични. Подобно отношение на снизходителност бе може да продължава да се прилага.

Нашето намерение не е да предложим оттегляне на ЕС от неговите ангажименти в региона. Напротив, крайно време да поемем ангажименти в Централна Азия, но като дефинираме нов начин да сторим това.

Човешка сигурност

Ние трябва да обясним на нашите партньори по какво нашето понятие за сигурност и стабилност се различава от тяхното. ЕС е длъжен да бъде критичен към правителствата, които нарушават основните права на своите граждани в името на националната сигурност, като същевременно се изтъкне пред тях, че именно тези действия водят до екстремизъм и радикализация. Условността трябва да бъде поставена в ядрото на нашите политики, като се прилагат принципите на диференциация и на „повече за повече“.

Понятието човешка сигурност може да предостави на ЕС не само солидна концептуална рамка, но и повече легитимност и уместност на неговите политически действия. Насърчаването на сигурността посредством даване на отговор на конкретните и ежедневни потребности на населението трябва да бъде техен ръководен принцип. Подсилен акцент трябва да се постави върху съвместно изпълнявани проекти с местни ръководители и с гражданското общество, поне в степенята, до която са налице основните условия за това.

Сътрудничеството на ЕС с всяка страна изисква диференциран двустранен подход, подходящ за исканията и потребностите на всяка страна: държавите, богати на въглеводороди - Казахстан и Туркменистан - имат по-голяма нужда от техническа помощ за успешно провеждане на реформи, отколкото от помощ за развитие. За разлика от това, много бедните и уязвими държави, като Киргизстан и Таджикистан, имат несъмнено нужда от пряка финансова помощ, при условие че нейното използване може да бъде контролирано по прозрачен начин, но в още по-голяма степен от целева помощ, насочена към общности в селските райони, към основното и средно образование, към реформата и укрепването на съдебната система.

Много зависи, разбира се, от степенята на откритост на всяка страна. При необходимост, ЕС би могъл да адаптира своя подход, но винаги основавайки действията си на целите за човешка сигурност и устойчиво развитие.

Множество елементи от настоящите дейности на ЕС могат да бъдат интегрирани в тази нова рамка, по-специално, хуманитарната помощ и помощта за развитие, както и приносът на ЕС за полицейската мисия на ОССЕ в Ош - без да се пренебрегва извършването на критичен анализ на нейната действителна ефикасност по отношение на целта да се отговори на нуждите на населението, и още програмите, насочени към силите на реда и към съдебната система.

Регионално сътрудничество

Акцентът, който стратегията на ЕС поставя върху насърчаването на регионалния подход, си остава абсолютно основателен. Необходимото сътрудничество между петте държави не функционира, поради тяхното взаимно недоверие и разногласия по множество въпроси. Въпросите на сигурността, развитието и опазването на природната среда се нуждаят от тясното сътрудничество на ЕС с всяка от тях, но не биха могли да бъдат разрешени, без волята на самите заинтересовани страни да сътрудничат помежду си.

Факторите на дестабилизация са многобройни и разнообразни: организирана престъпност, трафик на наркотици, радиоактивни материали и хора, тероризъм, природни бедствия или екологични катастрофи, несигурния изход на войната в Афганистан. Проникването на въоръжени групи от Афганистан не се очертава да бъде скоро преустановено, като се има предвид пропускливостта на границата. Напрежението в рамките на региона е изострено във връзка с поделянето и контрола на водните ресурси между държавите от горното и долното течение на реките. Затварянето на граници и прекъсването на търговията се използват нерядко като средства за оказване на натиск върху съседните държави. Някои граници все още са предмет на спорове и все по-често се отбелязват сблъсъци между различни общности. В най-бедните държави икономическите и продоволствените кризи се съчетават с регионално или етническо напрежение и с несигурност, причинени от повсеместната корупция и липсата на прилагане на принципите на правовата държава.

Освен това, могат да се констатират нови бариери от икономически характер: митническият съюз между Русия, Беларус и Казахстан поражда страх от нови пречки за търговията със съседните държави. Този съюз поражда интерес в някои от държавите, докато други остават верни на своята политика на самоизолация.

Промяната на климата има сериозни последствия, още повече, че населението, съсредоточено в малката, обитаема част от територията, нараства непрестанно. 40% от ледниците изчезнаха, а отглеждането на памук като монокултура, разчитащо на остаряла система за напояване, разхищава значителна част от наличната вода. Изчезването на Аралско море и опустиняването, които се дължат на масивното отклоняване на реките за целите на напояването, засягат живота на стотици хиляди души. Радиоактивните и химическите отпадъци от стари съветски инсталации в долината Фергана са изоставени в близост до реки и населени места. Изхвърлянето на промишлени отпадъци и офшорната експлоатация на газове и нефтени залежи, която не зачита в достатъчна степен нормите за опазване на околната среда, са отговорни за разрушаването на дивата фауна на Каспийско море и на неговите рибни ресурси.

ЕС трябва следователно да се стреми да играе посредническа или координираща роля. За тази цел, ЕС разполага с предимства като своята неутралност, с каквато не разполагат големите съседни държави, опита от неговия собствен процес на интеграция и с техническата си компетентност. Той може да извлече поуки от прилагането на своите регионални програми ВОМСА - за управление на границите в Централна Азия, САДАР - за действия срещу наркотиците, Европейската инициатива за водите, Инициативата за правова държава, и т.н.)

Освен сътрудничеството си с онези от държавите-членки, които са ангажирани в Централна Азия (което, следва да се подчертае, е по-ефикасно и значимо от другаде по света) и другите големи донори, ЕС би следвал също така да засили сътрудничеството си с големите съседни на региона държави: естествено Русия, но също така Китай, Индия и Пакистан.

Ние предлагаме освен това създаването на регионален, междупарламентарен форум, което ЕС би могъл да предложи на петте държави чрез Европейския парламент. По този начин, избраните европейски представители биха могли да споделят своя опит с техните колеги и което е още по-важно, да ги насърчат да поддържат контакти помежду си, каквито понастоящем почти не несъществуват.

23.9.2011

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО РАЗВИТИЕ

на вниманието на комисията по външни работи

относно настоящото положение на стратегията на ЕС за Централна Азия
(2011/2008(INI))

Докладчик по становище: Norbert Neuser

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по развитие приканва водещата комисия по външни работи да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

1. посочва, че в стратегията на ЕС за Централна Азия се определят седем приоритета, но са осигурени малко ресурси; съответно отбелязва, че средствата за оказване на помощ от ЕС са твърде ограничени, за да позволят на ЕС да оказва влияние върху всички области на политиките; настоятелно призовава ЕС да разработи колективна визия и да определи и формулира по-добре своите приоритети; посочва, че сътрудничеството за развитие с държавите от Централна Азия може да донесе резултати само ако тези държави спазват международните стандарти за демокрация, управление, върховенство на закона и права на човека; посочва също така, че сътрудничеството за развитие на ЕС не трябва да бъде подчинено на икономически интереси и интереси в областта на енергетиката или сигурността;
2. изисква Комисията да обедини видимо или поне да съгласува нормативните и техническите си програми, както и програмите, въз основа на интересите си по отношение на централна Азия; също припомня задълженията за последователност на политиките за развитие, залегнали в член 208 от Договора за функционирането на Европейския съюз;
3. отбелязва, че в областта на енергийната политика, ЕС има меморандум за разбирателство с Туркменистан, който урежда закупуването на газ; посочва обаче, че Туркменистан все още не е член на Инициативата за прозрачност на добивната промишленост; отново подчертава необходимостта от насърчаване на по-голяма прозрачност във връзка с приходите от природни богатства; съответно настоятелно

призовава ЕС, посредством своя диалог в областта на енергийната политика, да подкрепи членството на Туркменистан в Инициативата за прозрачност на добивната промишленост (EITI) с оглед на интегрирането на съображенията за добро управление в енергийното планиране на ЕС;

4. подчертава значението на укрепването на регионалното сътрудничество, по-специално в областта на борбата срещу тероризма и екстремизма, борбата срещу трафика на хора и управлението на водните ресурси; счита, че ограничените постижения на държавите от Централна Азия във връзка с управлението и регионалното сътрудничество са значима причина за неблагоприятната политическа, социална и икономическа ситуация и за ограничените постижения на сътрудничеството за развитие в тези държави; във връзка с това приканва Комисията да предостави на държавите от Централна Азия техническа помощ, да сподели своите умения и да служи като посредник за насърчаване на взаимния диалог, като им помага да подобрят своето равнище на управление и да засилят регионалното си сътрудничество; призовава Комисията да извършва текущ мониторинг на този процес;
5. изразява съмнения относно използването на бюджетната подкрепа в Киргизстан и Таджикистан, особено като се има предвид, че там корупцията е широко разпространена; призовава Комисията да представи доклад относно използването на бюджетна подкрепа в тези страни;
6. приканва Комисията да предприеме диференциран подход към сътрудничеството за развитие с държавите от Централна Азия, вземайки предвид различното им политическо, икономическо и социално положение и различните равнища на интерес към сътрудничество с ЕС;
7. посочва, че изпълнението на стратегията може да бъде подобро от една страна чрез по-интензивна координация в рамките на ЕС и, от друга, чрез по-интензивно ангажиране с други международни донори и регионални заинтересовани страни;
8. предлага регионалният подход да бъде рационализиран чрез отношения с Китай и Русия, като основни икономически фактори в региона; счита, че подходът във връзка с въпроса за енергията от изкопаеми горива следва да бъде обвързан с планирането на ЕС в региона на Кавказ и Черно море, както и с Турция;
9. предлага инициативата за образование да включва по-широки нужди от развитие на централноазиатските страни и да им помага да развият подходяща инфраструктура за модерните образователни системи;
10. призовава Комисията да спазва стриктно разделението между програми и дейности, допустими за финансиране в рамките на Инструмента за сътрудничество за развитие (ИСП) и програми и дейности, които следва да бъдат финансирани в рамките на други финансови инструменти като Инструмента за стабилност (IfS) или Европейския инструмент за демокрация и права на човека (EIDHR), по-специално по отношение на управлението на границите, борбата с организираната престъпност, подобряването на прилагането на принципите на правовата държава и защитата на правата на човека;

11. отново заявява колко е важно да не бъдат пропускани страните със средни приходи, като тези от Централна Азия, в контекста на цялостната политика на ЕС за развитие и на усилията за постигане на Целите на хилядолетието за развитие (ЦХР), тъй като усилията в областта на развитието – особено в контекста на намаляването на подпомагането за развитие поради глобалната финансова и икономическа криза – често се съсредоточават върху най-слабо развитите страни и по този начин пренебрегват региона на Централна Азия;
12. подчертава, че програмата за сигурност WOMSA (граничен контрол) и CADAP (борба с трафика на наркотици) не се финансират от Инструмента за стабилност, а от ИСР; посочва, че тъй като Инструментът за стабилност е изготвен така, че да бъде гъвкав и да може да отговаря на кризи в краткосрочен план, като същевременно работи по дългосрочните предизвикателства на трансрегионалната сигурност, ще има смисъл тези програми да бъдат поставени под шапката на Инструмента за стабилност;
13. изисква Комисията да засили регионалните инициативи за управление на границите и да изгради взаимодействие с подобни програми в Афганистан;
14. призовава настоятелно ЕС, в контекста на недостига на вода на регионално равнище, да повиши подпомагането си в областта на управлението на водите в рамките на Инициативата на ЕС за околна среда и води и като начин за справяне с енергийния недостиг в страните по горното течение, да проучи допълнителни възможности за слънчева енергия и енергия от вятър, които могат да помогнат на селските общности от малък мащаб; изразява съжаление, че до момента проектът на ЕС относно управлението на водите в голяма степен е насочен към качеството на водите, което е важно, но не толкова уместно във връзка с положението в Централна Азия в сравнение с въпросите относно поделянето и разпределянето на водните ресурси; по-специално отбелязва, че проектите за водноелектрическа енергия и водни ресурси в държавите по горното течение, Киргизстан и Таджикистан, доведоха до нарастване на регионалното напрежение с централноазиатските държави по долното течение; посочва, че ЕС притежава значителни знания и опит в международното право в областта на водите и че съответно следва да насърчава установяването на устойчив ред на сътрудничество що се отнася до управлението на водите, който да се основава на международното право на договорно равнище;
15. подчертава факта, че липсата на енергия (например за отопление и електричество) утежнява положението на бедните хора в страните от Централна Азия; настоятелно призовава ЕС, съгласно поетите ангажименти относно изменението на климата, да увеличи подпомагането чрез развиването на устойчива енергийна политика, включително чрез енергийна ефективност и използването на възобновяеми енергийни източници;
16. изразява съжаление, че повишеното присъствие на ЕС в региона на практика се изразява само в няколко положителни промени що се отнася до демокрацията, правата на човека, доброто управление и принципите на правовата държава; счита, че организациите на гражданското общество следва да спомагат при определянето

на приоритети, както и при подобряването на управлението и ефикасността на сътрудничеството за развитие; във връзка с това призовава Комисията и държавите от Централна Азия да премахнат всички ненужни политически и административни пречки пред ефективното участие на тези страни в сътрудничеството за развитие; също така призовава Комисията да засили програмите за межкултурен диалог и контакти между хората, тъй като този седми приоритет на стратегията не е напълно проучен посредством значими срещи или проекти, разходите за които, ако се управляват добре, биха били ограничени;

17. изразява съжаление, че в стратегията липсва ангажираност на местно равнище от страна на режимите от Централна Азия; приканва Комисията и държавите от Централна Азия да укрепят местните органи, като подкрепят по-голямото участие на това равнище на управление в сътрудничеството за развитие и вземането на политически и икономически решения.

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	22.9.2011 г.
Резултат от окончателното гласуване	+: 21 -: 0 0: 0
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Thijs Berman, Michael Cashman, Corina Crețu, Véronique De Keyser, Charles Goerens, Catherine Grèze, András Gyürk, Filip Kaczmarek, Franziska Keller, Bill Newton Dunn, Maurice Ponga, Birgit Schnieber-Jastram, Michèle Striffler, Alf Svensson, Eleni Theoharous
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Santiago Fisas Ayxela, Martin Kastler, Cristian Dan Preda, Judith Sargentini
Заместник(ци) (чл. 187, пар. 2), присъствал(и) на окончателното гласуване	María Irigoyen Pérez, Wolfgang Kreissl-Dörfler

22.9.2011

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО МЕЖДУНАРОДНА ТЪРГОВИЯ

на вниманието на комисията по външни работи

относно етапа, постигнат в рамките на прилагането на стратегията на ЕС за Централна Азия
(2011/2008(INI))

Докладчик: Niccolò Rinaldi

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по международна търговия приканва водещата комисия по външни работи да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

1. съзнава, че търговските отношения между ЕС и Централна Азия са ограничени, но подчертава значението на засилването на отношенията между ЕС и Централна Азия и разчита ЕС и държавите от Централна Азия да се възползват в пълна степен от потенциала на това партньорство;
2. подкрепя заключенията от Перспективите за конкурентоспособността на Централна Азия – ОИСР от януари 2011 г. и е особено загрижен за положението с правата на човека и трудовите права и липсата на подкрепа за гражданското общество в страните от Централна Азия, както и за образователната система, МСП, реформите на собствеността върху земята и инвестиционните политики в региона, които трябва да бъдат по-равномерно разпределени в цялата икономика, тъй като сега са съсредоточени в енергийния сектор и добива на полезни изкопаеми;
3. приветства значителното увеличение на търговията на ЕС с Централна Азия в периода след 2000 г. (+156 %), в сравнение с търговията на Русия с региона (+82 %), но предупреждава да не се изпада в самодоволство, тъй като търговията на Китай с Централна Азия е нараснала със 750 % за същия период;
4. настоява за необходимостта от продължаване на усилията за демократизиране и модернизиране на политическата система, като се насърчава ангажиментът на всяка държава за осъществяване на преход и реформи; призовава за развитие и

двустранно сътрудничество в областта на правата на човека, диверсификацията на икономиката, развитието на устойчив енергиен сектор и подобрени транспортни връзки за свързване на каспийските ресурси с европейския пазар;

5. призовава за продължаване на усилията за модернизация на сектора на общественото образование, което трябва да е безплатно и достъпно за всички, включително бизнес образованието, в по-общата рамка на подкрепа за изграждането на гражданско общество, основано на стабилни права на човека и трудови права, във всички държави от региона; счита, че Комисията следва да сътрудничи по-тясно със страните от Централна Азия при планирането и осъществяването на реформите на образователната система; насърчава ЕС да предоставя безвъзмездна помощ и стипендии за студенти от Централна Азия за обучение в европейски университети; подчертава, че е важно да се насърчават също и процеси за гарантиране на участието на жените и достъпа им до пазара на труда;
6. смята, че насърчаването на МСП е един от елементите, необходими за развитието на въпросните страни, и че ЕС следва да отдаде на това по-голям приоритет в помощта си за МСП в рамките на мандата на ЕИБ за Централна Азия и да облекчи визовия режим за служебни пътувания на представители на бизнеса и висшето образование от Централна Азия, като същевременно се насърчава прилагането на стандарти за труд, опазване на околната среда и корпоративна социална отговорност; счита също така, че трябва да се избягват дискриминационни практики спрямо европейските предприятия, включително в ключовия сектор на обществените поръчки, и че следва да се насърчава пълно сътрудничество с местните МСП, което благоприятства икономическото развитие и диверсификация в региона;
7. призовава Комисията и Европейската служба за външна дейност да гарантират силно присъствие на специалисти по икономика и търговия в делегациите на ЕС в петте държави от Централна Азия;
8. насърчава Комисията да предостави на страните от Централна Азия квалифицирана техническа подкрепа и съвети, за да се увеличи техният икономически и административен капацитет с цел подкрепа на местните и регионалните органи, създаване на по-здрава икономическа структура и по-добро интегриране на тези страни в световната търговска система;
9. съзнава, че степента на интеграция между държавите от Централна Азия е ниска; призовава Комисията да изготви диференцирани търговски стратегии за всяка една от петте държави от Централна Азия в зависимост от специфичните ѝ нужди, както и да поощрява интеграцията в рамките на региона;
10. счита, че структурната реформа за пазарна икономика и разработването на стабилна правна рамка за чужди инвестиции са не само от жизненоважно значение за икономическото развитие на региона, но също така ще улеснят интеграцията в световната икономика и присъединяването към СТО; призовава държавите от Централна Азия да последват примера на Киргизката република и да извършат всички необходими реформи за присъединяване към СТО;

11. разглежда членството на всички държави от Централна Азия в СТО като обещаващ ход за напредъка на икономиката им и за по-добрата им интеграция в световната търговска система, както и като предпоставка за по-тесни търговски и инвестиционни отношения с ЕС;
12. призовава Комисията и Съвета да не отстъпват от позицията си по отношение на митническия съюз между Русия, Казахстан и Беларус, за да гарантират, че той ще спази международните си ангажменти и ще действа в духа на предстоящо членство в СТО;
13. насърчава европейските инвестиции, насочени към диверсификация на икономиката на държавите от Централна Азия и въвеждането на модерни, иновативни технологии за производство на стоки с добавена стойност;
14. приветства решението на Съвета да даде мандат на Комисията за договаряне на разширено Споразумение за партньорство и сътрудничество и изразява надежда, че в споразумението ще бъде отразено значението на търговските отношения между ЕС и Казахстан, и че с него също така ще се засили сътрудничеството по отношение на демокрацията, правата на човека и принципите на правовата държава;
15. отбелязва Инициативата на ЕС за правова държава за държавите от Централна Азия и призовава за подходящи последващи действия, за да се пристъпи от етапа на инициатива към действително прилагане;
16. настоява, че доброто управление, спазването на принципите на правовата държава, правата на човека, демократизацията и борбата срещу корупцията следва да бъдат силно насърчавани от ЕС и да бъдат в центъра на диалога му с тези държави;
17. призовава Комисията и Съвета да отдадат първостепенно значение на борбата срещу корупцията, тъй като в настоящия момент елитът (а не населението като цяло) се облагодетелства в най-голяма степен от помощта от ЕС и търговията с него;
18. счита, че сътрудничеството и търговията със суровини, особено редкоземни елементи, следва да се превърне в приоритетен въпрос в отношенията между ЕС и Централна Азия; подчертава значението на поддържането на партньорство с държавите от региона, основано на размяната на суровини за европейски технологии и ноу-хау;
19. призовава екологичната устойчивост да бъде основен стандарт за всички бъдещи действия, свързани с инвестиции в региона;
20. припомня отново икономическото и политическо значение на подобряването на достъпа до енергийни ресурси в Централна Азия; в това отношение подчертава голямото значение на тръбопровода „Набуко“ за диверсификацията на енергийните доставки на Европейския съюз;
21. подчертава геостратегическото значение на Централна Азия за ЕС, тъй като тя

представлява мост към Китай, както и към Афганистан и Близкия изток и е източник на значителен внос на енергия за ЕС;

22. счита, че бъдещата стратегия на ЕС за Централна Азия следва да извлече поуки от реформата на европейската политика на съседство по отношение на диференцирането, преките контакти между хората и по-голямото внимание към демокрацията и правата на човека и също така да вземе предвид по-широкия геополитически контекст, включително Монголия и Афганистан.

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	22.9.2011 г.
Резултат от окончателното гласуване	+: 17 -: 4 0: 0
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Daniel Caspary, Christofer Fjellner, Vital Moreira, Paul Murphy, Cristiana Muscardini, Franck Proust, Niccolò Rinaldi, Helmut Scholz, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Keith Taylor, Pablo Zalba Bidegain
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Josefa Andrés Barea, George Sabin Cutaş, Béla Glattfelder, Salvatore Iacolino, Silvana Koch-Mehrin, Marietje Schaake
Заместник(ци) (чл. 187, пар. 2), присъствал(и) на окончателното гласуване	Malika Benarab-Attou, Esther Herranz García, Gabriel Mato Adrover

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	4.10.2011 г.
Резултат от окончателното гласуване	+: 53 -: 5 0: 0
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Gabriele Albertini, Pino Arlacchi, Franziska Katharina Brantner, Frieda Brepoels, Elmar Brok, Tarja Cronberg, Arnaud Danjean, Michael Gahler, Marietta Giannakou, Ana Gomes, Andrzej Grzyb, Richard Howitt, Anneli Jäätteenmäki, Jelko Kacin, Ioannis Kasoulides, Tunne Kelam, Nicole Kiil-Nielsen, Евгени Кирилов, Maria Eleni Koppa, Андрей Ковачев, Eduard Kukan, Vytautas Landsbergis, Krzysztof Lisek, Sabine Lösing, Ulrike Lunacek, Barry Madlener, Kyriakos Mavronikolas, Willy Meyer, Alexander Mirsky, María Muñoz De Urquiza, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Norica Nicolai, Pier Antonio Panzeri, Ioan Mircea Pașcu, Alojz Peterle, Cristian Dan Preda, Libor Rouček, Tokia Saïfi, Nikolaos Salavrakos, Jacek Saryusz-Wolski, Werner Schulz, Adrian Severin, Hannes Swoboda, Inese Vaidere, Sir Graham Watson, Boris Zala
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Laima Liucija Andrikienė, Véronique De Keyser, Liisa Jaakonsaari, Elisabeth Jeggle, Agnès Le Brun, Norbert Neuser, György Schöpflin, László Tőkés, Traian Ungureanu, Luis Yáñez-Barnuevo García, Janusz Władysław Zemke
Заместник(ци) (чл. 187, пар. 2), присъствал(и) на окончателното гласуване	Paul Murphy